

РЕШЕНИЕ

№ 113

гр. София, 20.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 6-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на четиринадесети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Иван Иванов

Членове: Николай Метанов
Валентин Бойкинов

при участието на секретаря Нина Ш. Вьонг Методиева
като разгледа докладваното от Валентин Бойкинов Въззивно търговско дело
№ 20241001000023 по описа за 2024 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. от ГПК.

Образувано е по подадена в срока по чл.259, ал.1 от ГПК въззивна жалба от въззивника „Аутомобилити“ЕООД, подадена чрез процесуалния представител адв. Н. Г. срещу Решение № 969/27.07.2023г. по т.д.№ 1064/2023г., на СГС, ТО, 16с-в, с което е открито производство по несъстоятелност на „НИКА БИЛДИНГ 21“ЕООД при определена от съда начална дата на неплатежоспособността 30.08.2021г.

Решението е обжалвано в частта, в която е определена началната дата на неплатежоспособност на дружеството „НИКА БИЛДИНГ 21“ЕООД. Твърденията във въззивната жалба са, че решението в обжалваната част е неправилно като вместо определената от съда начална дата- 30.08.2021г., на която е настъпила изискуемостта на задължение за мораторно плащане по запис на заповед от 03.07.2009г. и от която дата според съда е налице спиране на плащанията на длъжника, за такава е следвало да бъде определена датата 31.12.2019г., какъвто извод следвал според жалбоподателя от анализа на финансовото състояние на длъжника, установен и от заключението на вещото лице, че коефициентите за общата и абсолютната ликвидност са били под приетите показатели още към 31.12.2019г. Подробни съображения за неправилността на първоинстанционното решение в обжалваната част са изложени в обстоятелствената част на въззивната жалба. Искането към съда е да се отмени обжалваното решение, в частта, в която е определената началната дата на неплатежоспособността на дружеството „НИКА БИЛДИНГ 21“ЕООД,

като вместо него да се постанови друго като за начална дата на неплатежоспособност да се приеме датата 31.12.2019г.

Ответникът „НИКА БИЛДИНГ 21“ЕООД, призован по реда на чл.619, ал.1 ТЗ, не взема становище по въззивната жалба.

Софийски апелативен съд, намира, че въззивната жалба като подадена в законоустановения срок и срещу подлежащ на институционален контрол съдебен акт, е процесуално допустима. След като прецени доводите на страните и събраните по делото доказателства, съобразно изискванията на чл.235 от ГПК във вр. с чл.269 от ГПК, приема за установено следното от фактическа и правна страна.

Производството пред първоинстанционния съд е образувано по молба на „Аутомобилити“ЕООД по чл. 625 от ТЗ. Молителят твърди, че ответникът „Ника Билдинг 21“ЕООД има изискуеми и непогасени задължения, произтичащи от търговска сделка- запис на заповед от 03.07.2019г., въз основа на който поради неизпълнение на задължението на ответника на падежа молителят се е снабдил със Заповед за незабавно изпълнение на парично задължение № 20745/01.12.2021г. по ч.гр.дело № 50571/2021г. на СРС, 87с-в, по която е било образувано изп.дело № 841/2022г. на ЧСИ М. Ц.. Сочи се, че към датата на депозиране на молбата за открий.не на производство по несъстоятелност молителят не е получил никаква част от дължимите суми от длъжника, вкл. и такава не е била събрана в хода на индивидуалното принудително изпълнение, като видно от представеното удостоверение с изх.№ 10473/18.05.2023г. общото задължение по изпълнителното дело към дата 18.05.2023г. е възлизало на 141 997,43 лева.

Твърди се, че длъжникът е неплатежоспособен, като са изпълнени поне две от хипотезите на чл. 608 от ТЗ – длъжникът е спрял плащанията по сключената търговска сделка- запис на заповед, както и че налице презумпцията по чл. 608, ал. 4 от ТЗ- тъй като вземането му е останало изцяло или частично неудовлетворено в хода на провежданото индивидуално принудително изпълнение в рамките на 6 месеца след получаването на поканата или на съобщението за доброволно изпълнение.

Молителят е поискал да бъде обявена неплатежоспособността на „Ника Билдинг 21“ЕООД, да се открие производство по несъстоятелност по отношение на дружеството, да се постанови обща възбрана и запор върху имуществото му, да се обяви дружеството в несъстоятелност и да се прекрати дейността му.

При условията на кумулативност молителят е поддържал и че „Ника Билдинг 21“ЕООД е свръхзадължен по см. на чл.742, ал.1 ТЗ. Твърдял е че видно от обявените по партидата на дружеството в ТР финансови отчети, ставало ясно, че дружеството не разполага с достатъчно имущество за покрий.не на паричните си задължения. По изложените съображения е поискал да се обяви и свръхзадължеността на дружеството като се обяви и началната й дата.

Ответникът „Ника Билдинг 21“ЕООД, призован в хода на делото по реда на чл.619, ал.1 ТЗ, не е изразил становище по молбата за открий.не на производство по

несъстоятелност.

От фактическа страна съдът намира за установено следното :

По делото е представен и е приет като доказателство Запис на заповед от 03.07.2019г., по силата на който ответникът „Ника Билдинг 21“ЕООД е поел безусловно и неотменимо задължение да заплати на поемателя „Аутомобилити“ЕООД сумата от 110 863 лева, като падежът на менителничното задължение е определен съгласно разпоредбата на чл. 486, ал.1, т.1 от ТЗ, а именно на предявяване, което съобразно условията на поетото менителнично задължение е следвало да бъде сторено от поемателя най-късно до датата 30.05.2022г. При условията на чл.483 ТЗ като авалисти за изпълнението на задължението по записа на заповед са се задължили да отговарят солидарно заедно с издателя и посочените в документа физически и юридически лица.

По делото не са ангажирани доказателства дали и кога записът на заповед е бил предявен за плащане от поемателя на длъжника, което съответно да обуслови и момента на настъпването на изискуемостта на задължението му по записа на заповед.

Видно е от представената по делото и приета като доказателство Заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ от 01.12.2021год. по ч.гр.д. № 50571/2021год. СРС,87с-в е разпоредил на основание Чл.417,т.9 от ГПК длъжникът „Ника Билдинг 21“ЕООД, заедно с посочените в заповедта физически и юридически лица, да заплатят на кредитора „Аутомобилити“ЕООД сумата 110 863 лева, представляваща задължение по запис на заповед от 03.07.2019г., ведно със законната лихва върху сумата от 30.08.2021г. до окончателното ѝ изплащане, както и на осн. чл.78, ал.1 ГПК разноси по заповедното производство в размер на сумата от 600 лева държавна такса по производството.

Установява се, че въз основа на подлежащата на изпълнение Заповед за изпълнение на парично задължение № 20745/01.12.2021г. е издаден изпълнителен лист № 6489/01.12.2021г. в полза на „Аутомобилити“ЕООД.

Не е спорно, а и се установява, че по искане на „Аутомобилити“ЕООД е образувано изпълнително дело № 841/2022г. по описа на ЧСИ Мария Цчева.

Видно е от представеното по делото и прието като доказателство удостоверение с изх.№ 10473/18.05.2023г. общото задължение по изпълнителното дело към дата 18.05.2023г. възлиза на 141 997,43 лева.

От заключението на приетата и неоспорена от страните съдебно-счетоводна експертиза, изготвена от вещото лице П. Д. се установява следната структура на активите и пасивите на дружеството длъжник :

Към 31.12.2019г. 100 % от активите на дружеството са били краткотрайни, като вземания от клиенти и доставчици са представлявали 71,91 %, като стойността на останалите краткотрайни активи се е допълвала от други вземания и парични средства.

Към 31.12.2020г. 100 % от активите на дружеството са били краткотрайни, като

вземания от клиенти и доставчици са представлявали 39,56 % от краткотрайните активи, а стойността на останалите се е допълвала от суровини и материали, други вземания и налични парични средства.

Съответно към 31.12.2019г. 100 % от пасивите са били краткосрочни, като получени аванси представлявали 81,07% от краткосрочните пасиви, сумата на краткосрочните задължения се е допълвала от задължения към доставчици и други задължения.

Към 31.12.2020г. 100 % от пасивите също са били краткосрочни, като получени аванси представлявали 76,45% от краткосрочните пасиви, сумата на краткосрочните пасиви се е допълвала от задължения към доставчици и други задължения.

При тези фактически данни, установени от експертизата, към 31.12.2019г. коефициентът на общата ликвидност, като показател за способността на дружеството да извършва своите текущи разплащания към кредиторите, при общоприет в теорията и практиката норматив 1.000, е бил 1,0533, съответно към 31.12.2020г. е възлизал на 1,0541.

Коефициентите за финансова автономност и финансова задлъжнялост, като показатели за способността на дружеството да посреща дълготрайните си задължения, също са били определени от вещото лице в размер на 0,0533 към 31.12.2019г. и 0,0541 към 31.12.2020г.

Според вещото лице към 31.12.2019г. и 31.12.2020г. коефициентите за обща и абсолютна ликвидност на дружеството са под горепосочените граници, докато тези на незабавната ликвидност и абсолютната ликвидност са над горепосочените равнища. Съдът не кредитира изводите на вещото лице в частта им относно съответствието на показателите на общата ликвидност тъй като те са взети съобразно приетата от него за норматив референтна стойност от 1.5, която е взета при negliжиране от негова страна на тежестта на вземанията в структурата на краткотрайните активи на длъжника и която референтна стойност не съответства на общо приетия в икономическата теория и практика норматив от 1.00.

При така установената фактическа обстановка и с оглед правомощията си по чл. 269 ГПК, настоящият съд достигна до следните правни изводи:

Обжалваното решение е правилно, като въззивният съд споделя изцяло мотивите на обжалваното решение, поради което и на осн. чл.272 ГПК препраща към мотивите на СГС. Наведените във въззивната жалба доводи повтарят част от същите аргументи, които вече са били изтъкнати в производството пред първостепенния съд, на които в обжалваното решение е даден подробен отговор. Независимо от това следва да се добави и следното :

За да бъде открито производство по несъстоятелност следва да са налице всички предпоставки на сложния фактически състав, установен от разпоредбите на Чл.608, Чл.625, ал.1 и Чл.631 от Търговския закон, съответно и от Чл.742 от Търговския закон, а именно : Да е подадена от компетентния по смисъла на Чл.613 от Търговския закон молба от някое от лицата, посочени в разпоредбата на Чл.625 от Търговския закон лице, съответно от лицата по Чл.742, ал.2 от Търговския закон; длъжникът да е търговец по смисъла на Чл.1 от Търговския закон; да е налице изискуемо задължение на длъжника по търговска сделка или публичноправно задължение към държавата и общините, свързано с търговската му дейност

или задължение по частно държавно вземане; да е налице неплатежоспособност на длъжника по смисъла на Чл.608,ал.1 от Търговския закон/евентуално да се установи свръхзадължеността му съгласно Чл.742,ал.1 от Търговския закон, ако той е корпоративно търговско дружество/; затрудненията на длъжника да не са временни, а състоянието на неплатежоспособност да е обективно и трайно/арг. от Чл.631 от Търговския закон/.

От друга страна неплатежоспособността съгласно Чл.608,ал.1 от Търговския закон е обективно състояние.Тя е свързана с невъзможността на длъжника да изпълнява своите изискуеми парични задължения. За да послужи като основание за открИ.не на производство по несъстоятелност обаче, съдът следва да бъде сезиран от определени категории кредитори, чийто вземания произтичат от сделки, свързани с търговската дейност на длъжника или са публични вземания, свързани с тази дейност, или представляват частни държавни вземания.

В настоящия случай с оглед липсата на жалба на длъжника „Ника Билдинг 21“ЕООД срещу решението с което се открИ. производство по несъстоятелност съдът намира, че са съдебно установени и приети да са налице всички елементи от сложния фактически състав на чл.608, ал.1 ТЗ, а именно: лицето спрямо, което се иска открИ.не на производство по несъстоятелност да е търговец; да съществува парично задължение, което произтича от търговска сделка; то да е изискуемо и длъжникът не е в състояние да го изпълни. Съответно ответникът не е ангажирал доказателства, от които да се обори презумпцията на ал.4 от чл.608 на ТЗ, която е предпоставена от образувано изпълнително производство срещу него като в 6 месечен срок от получаването на поканата за доброволно изпълнение вземането на кредитора, поискал открИ.не на производство по несъстоятелност, е останало изцяло или частично неудовлетворено.

Спорен е единствено въпроса, който е и предмет на настоящото въззивно обжалване, относно началната дата на неплатежоспособността, разбираана като обективна невъзможност на длъжника да погасява изискуемите си задължения и съобразно кой точно релевантен за това момент началната дата следва да бъде определена.

Неплатежоспособността е едно от двете законоустановени основания за открИ.не на производство по несъстоятелност по ТЗ, наред със свръхзадължеността. Тя е обективно трайно икономическо състояние, което е правно дефинирано в чл. 608, ал. 1 ТЗ и се изразява в невъзможността на търговеца да изпълни определени от закона изискуеми парични вземания.

При определянето на началната дата на неплатежоспособността следва да бъде съобразено принципното положение, възприето в правната доктрина и в практиката на касационната инстанция, че началната дата на неплатежоспособността не може да се свързва с деня, в който е настъпил падежа на което и да било отделно задължение, осчетоводено в пасИ. на дружеството, а е свързана с обективната невъзможност на длъжника да изпълни изискуеми парични задължения към кредиторите, изброени в разпоредбата на чл. 608, ал. 1, т. 1 - 4 от ТЗ, като тази невъзможност представлява трайно фактическо състояние, а не израз на моментно финансово затруднение.

Във връзка с установяване на неплатежоспособността и нейната начален момент е формирана многобройна практика на ВКС по реда на чл.290 ГПК, така напр. решение № 153/23.12.2010г. по т.д.№ 255/2010г. на 1 ТО; Решение № 202/10.01.2014г. по т.д.№

1453/2013г. на 2 ТО, която се споделя изцяло и от настоящия състав на съда и която гласи, че началният момент е моментът на настъпване на обективната невъзможност на длъжника да изпълнява задълженията си към всички кредитори, а не спирането на плащането към един отделен кредитор. Ето защо и да се определи началната дата на неплатежоспособността, вкл. и в хипотезите при които кредиторът, инициирал производството по чл.625 ТЗ, се позовава на презумпциите по ал.3 и ал.4 на чл. 608 от ТЗ за „спиране на плащанията“, е необходимо съдът да анализира в съвкупност събраните по делото доказателства, в. т.ч и съдебно-икономическата експертиза, установяващи действителното финансово състояние на длъжника, вкл. и към момента на спиране на плащанията за да се прецени дали то има отношение към обективното състояние на неплатежоспособността и дали тя, както се твърди в жалбата, евентуално не е съществувала и в по ранен момент от спирането на плащането.

С оглед установяване на състоянието на неплатежоспособност по чл. 608, ал. 1 ТЗ, и нейният начален момент, следва да се извърши анализ дали предприятието на длъжника има достатъчно налични краткотрайни активи, с които да посрещне краткосрочните/текущи задължения, на база реалната ликвидност от икономическа гледна точка на тези активи - възможността им да се преобразуват за кратък период от време в парични средства на цена, близка до справедливата пазарна стойност. Ето защо, от икономическите показатели водещи относно преценката за състоянието на неплатежоспособност, свързано с невъзможността на длъжника да поеме плащанията си, са показателите за ликвидност, които се формират като съотношение между краткотрайните активи /всички или определена част от тях/ към краткосрочните или текущи задължения на предприятието. По отношение на дълготрайните активи /т.нар. постоянен капитал/, принципът е, че те не служат за извършване на плащанията на краткосрочните/текущите задължения, тъй като предвид предназначението им, без тях предприятието не би могло да осъществява своята дейност, поради което, ако ги осребри, би преустановило работа.

Краткотрайните активи се класифицират в 4-ри групи: материални запаси /материали, стоки и готова продукция/, краткосрочни вземания /с падеж до 1 год./, краткосрочни финансови активи /акции, облигации и др. подобни, закупени със спекулативна цел - т.е. за препродажба/ и налични парични средства, като групите освен по вида се различават и по ликвидността на активите в тях. Най-ликвидни в оборота са паричните средства, тъй като предприятието може незабавно да ги трансформира в друг вид актив, придобивайки го. С оглед отчитане на различната ликвидност на краткосрочните активи, при преценка на икономическото състояние на предприятието се формират 4-ри коефициента /показателя/ на ликвидност: обща, бърза, незабавна и абсолютна. Чрез тези коефициенти се извършва съпоставяне /съотнасяне/ към краткосрочните задължения /текущите задължения/ на определена част или на всички краткотрайни активи, диференцирани според тяхната ликвидност. Така коефициентът на обща ликвидност е съотношение на всички краткотрайни активи към краткосрочните пасиви /задължения/, докато при другите коефициенти на ликвидност се включват само определена група или

сбор от няколко групи краткотрайни активи, очертани по-горе, но не всички от тях. Разликата между коефициента за бърза ликвидност и коефициента за обща ликвидност се изразява в това, че от краткотрайните активи се изключват материалните запаси. Коефициентът на абсолютна ликвидност се формира като съотношение само на наличните паричните средства към текущите задължения, поради което при едно действащо предприятие този показател е най-динамичен /както беше посочено, наличните парични средства са най-ликвидните активи, които могат да се променят многократно вкл. и в един и същи ден/.

Тъй като при осъществяване на дейността си предприятието разчита на целия си оборотен капитал, чийто активи при извършване на стопанските операции се трансформират в парични средства, по начало коефициентът на общата ликвидност се явява основен индикатор за състоянието на неплатежоспособност. Същевременно, фактът, че предприятието притежава краткотрайни активи не означава сам по себе си, че посредством тях то може да формира входящи парични наличности, защото тези активи може да не са реално ликвидни, заради липсата на търсене на пазара на конкретните материални запаси или краткосрочни инвестиции, съответно поради несъбираемост или обезценка на краткосрочните вземания. Ето защо, ако актив от оборотния капитал не може да бъде реализиран в парични средства, показателят ликвидност, при изчисляването на който е включен този актив, не дава реална картина на способността на предприятието да осъществи текущите плащания към кредиторите си. В този случай, предприятието следва да може да посрещне краткосрочните/текущите си задължения чрез останалите елементи на краткосрочните активи. Така например, ако материалните запаси са непродаваеми, от значение за преценката на възможността на предприятието да изпълни текущите си дългове ще бъде не коефициентът на общата, а на бързата ликвидност, при изчислението на който се вземат предвид всички краткотрайни активи без материалните запаси. Следва да се съобрази и реалната ликвидност на краткосрочните инвестиции и събираемостта на краткосрочните вземания.

Коефициентът на финансова автономност и реципрочния на него показател на задлъжнялост дават съотношението на собствения към привлечения капитал /базов 0.33/, съответно на привлечения към собствения капитал на предприятието. С оглед на информацията, на която са носител, посочените коефициенти имат само спомагателен характер при преценка на наличието на състояние на неплатежоспособност на предприятието, тъй като те не отчитат каква част от задълженията на предприятието, формиращи привлечения капитал, са краткосрочни / текущи и съответно се покриват при реализацията на краткотрайните активи.

В настоящия случай при преценка за наличието на състояние на неплатежоспособност правилно първоинстанционният съд е приложил презумпцията по чл. 608, ал.3 от ТЗ, тъй като по делото липсват обективни данни, които да обосноват извод, че обективната невъзможност на длъжника да изпълнява задълженията си към всички кредитори да е настъпила в по-ранен момент.

Както е видно от приетото и неоспорено от страните заключение на вещото лице структурата на активите и пасивите на дружеството длъжник са такИ., че към 31.12.2019г. и към 31.12.2020г. стойността на краткотрайните активи е превишавала стойността на краткосрочните задължения, следователно коефициентът на общата ликвидност, като показател за способността на дружеството да извършва своите текущи разплащания към кредиторите възлиза на 1,0533 към 31.12.2019г., съответно на 1,0541 към 31.12.2020г. При тези показатели коефициентите на общата ликвидност съответстват в общи линии на общо приетите референтни стойности показващи наличието на относителна възможност за дружеството без да изпитва особени затруднения да погасява съществуващите си краткотрайните задължения от наличните си краткотрайни активи и без с това да създава вероятен риск от увреждане на кредиторите. По делото от друга страна не е съществувал спор относно достоверността и правилността на счетоводните записвания на длъжника, нито пък е повдиган въпроса относно реализируемостта на осчетовожените краткотрайни активи на длъжника, представляващи готова продукция и материални запаси, за да бъдат изключени те от стойността на краткотрайните активи. Не е съществувал спор и относно верността на счетоводните записвания на длъжника относно осчетовожените краткосрочни вземания като напр. с въведения твърдения и оспорвания от страна на жалбоподателя, че липсва първична счетоводна документация за тях, от която да можело да се направи обоснован извод, че са несъществуващи или пък, че се касае за несъбираеми вземания, които не представляват реален актив и поради това да не могат да участват и да бъдат изключени при изчисляване коефициентите на общата и бърза ликвидност.

От друга страна, обстоятелството, че материалните запаси и готова продукция, както и краткотрайните вземания са с по-ниска степен на ликвидност и реализируемост в сравнение с наличните парични паричните средства не може да бъде аргумент те да бъдат изключени или поне negliжирани за сметка на наличните парични средства от структурата на краткотрайните активи на длъжника , в какъвто смисъл са и по същество доводите на жалбоподателя.

Следва да се държи сметка и на обстоятелството, че видно от вписания в ТР предмет на дейност на дружеството, основната му дейност е търговия- покупка на стоки с цел последващата им препродажба и с оглед на това не може да се приеме за икономически обосновано да се изисква от длъжника да поддържа постоянна наличност на парични средства на значителна стойност, за да се покрият минимално допустимите стойности на коефициентите за незабавна и абсолютна ликвидност, които жалбоподателят по съществото на жалбата си приема за меродавни и определящи при оценката за финансово състояние на длъжника. С оглед извода дали е налице платежоспособност от определящо и съществено значение са коефициентите на общата ликвидност, като от които по изложените по-горе съображения няма основание да бъдат изключени материалните запаси и готовата продукция, както и вземанията, за които няма данни и твърдения да не представляват реален актив, от осребряването на който да може да бъдат получени парични средства за удовлетворяването на кредиторите.

По тези съображения следва да се приеме, че са били налице предпоставките за открИ.не на производство по несъстоятелност, при посочената от съда начална дата – 30.08.2021г., която е от датата на изискуемостта на мораторното задължение за лихви по записа на заповед от 03.07.2019г. и към който момент съобразявайки настъпилата вече изискуемост на вземането на молителя, следва да се приеме, че показателите на общата ликвидност не съответстват на референтните стойности.

С оглед на изложеното и при съвпадането с крайните изводи на първоинстанционния съд, обжалваното решение следва да бъде потвърдено.

Воден от горното, Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 969/27.07.2023г. по т.д.№ 1064/2023г., на СГС, ТО, 16с-в, с което е открито производство по несъстоятелност на „НИКА БИЛДИНГ 21“ЕООД, ЕИК 205538407 в обжалваната от „Аутомобилити“ЕООД, ЕИК 204463250 част, с която е определена от съда начална дата на неплатежоспособността 30.08.2021г

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____